

EL

MAGAZÍN

Núm. 344

Divendres, 30 d'agost de 2024

MÚSICA

La quota del 25% de cançons en català a les emissores s'incompleix

GASTRONOMIA

Els arrossos: una varietat per a cada necessitat

ALBERT LLIMÓS

"Em dol el qüestionament públic de les víctimes d'assetjaments"

ENTREVISTA

ALBERT
LLIMÓS

“Estem sacsejant el patriarcat, un ‘statu quo’ que semblava intocable i perenne”

El dolor d'una víctima d'abusos és incommensurable i ara es comencen a respectar socialment els seus silencis prolongats, els 'tempos' i els relats, que no sempre poden ser clavats. Albert Llimós (Torrefarrera, 1981), juntament amb Núria Juanico, va ser dels primers a casa nostra a començar a destapar casos de manera sistemàtica, posar noms sobre la taula i donar veu a desenes de persones que abans no s'havien atrevit a parlar. A partir dels reportatges al diari 'Ara', Llimós ha acabat publicant el llibre 'Intocables, quan el poder es transforma en abús' (La Campana), on parla dels casos més paradigmàtics en els quals ha treballat.

Text: Jaume Barrull Castellví

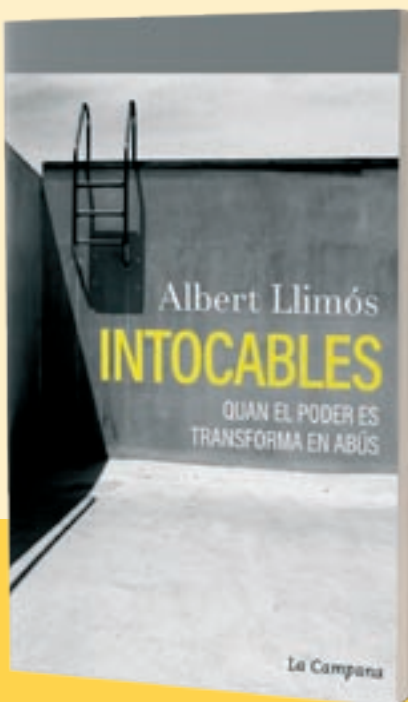
Fotografia: Jaume Barrull Castellví

Té llibretes plenes de noms amb possibles reportatges sobre casos d'abusos, molts dels quals segurament no veuran la llum. Quan fa sis anys Albert Llimós (Torrefarrera, 1981) va començar a investigar si hi havia casos d'abusos sexuals en el món de l'esport a Catalunya per al diari *Ara*, va haver d'enviar incompresibles correus electrònics i fer moltíssimes trucades abans no va aconseguir trobar una escletxa a través de la qual van començar a filtrar-se records, noms, dates i traumes en comptagotes. Des d'aleshores ha publicat una bona colla de reportatges sobre el tema, alguns dels quals han posat en evidència personatges com el coordinador del futbol base del Barça Albert Benaiges o el director de l'Aula de Teatre de Lleida Antonio Gómez. Amb els anys Llimós també ha sentit la necessitat d'escriure *Intocables* (La Campana), una reflexió sobre el patriarcat a través d'un dels fenòmens més tèrbols: els abusos sexuals. En parlem en aquesta entrevista.

Si elles no diuen el contrari, la identitat de les víctimes la protegeixen sempre. Pel que fa als agressors, a vegades publiquen els noms i a vegades no. Quin és el criteri i com gestiona aquestes situacions?

En primer lloc, hem de tenir en compte que no hi ha cap manual, ningú ha escrit i reflexionat abans que nosaltres comencéssim a fer aquests reportatges com s'havia d'abordar aquesta qüestió. En segon lloc, sent molt conscients de la responsabilitat social que tenim. Finalment, treballant i analitzant cas a cas; partit a partit, si fem el símil futbolístic. És clar que hem de valorar el material que tenim i les conseqüències que tindrà publicar-lo. Els casos que surten a *Intocables* els vaig escollir perquè penso que d'alguna manera són paradigmàtics. Parlem de casos que poden fer que molta gent identifiqui conductes, que tenen una rellevància pública i on l'abús sigui molt evident. Avaluant

“Sobre el paper, quan es tracta de posicionar-se conta la violència sexual en genèric, tots afirmem que hi estem en contra i la rebutgem.”

tots aquests elements fem el pas o no de revelar el nom de l'abusador. Tots els reportatges que vam fer estan molt pensats, hi ha moltes hores de debat.

De fet, només us han posat una denúncia: Quim Arrufat.

Casualment és l'únic cas en què només hem explicat la part institucionalitzada sense parlar amb cap víctima. Estem pendents de judici. En la resta hem parlat amb nombroses víctimes i ens ha protegit el patró de conducta dels agressors. El fet de trobar molts testimonis diferents d'un mateix cas. Això ens ha donat molta força i, a la vegada, quan hem publicat un reportatge, sempre ens han arribat més casos del mateix agressor confirmant el que havíem explicat.

És molt impactant el tancament de files que es fa sempre l'entorn de l'agressor per defensar-lo.

Sobre el paper, quan es tracta de posicionar-se contra la violència sexual en genèric, tots afirmem que hi estem en contra i la rebutgem. Quan afecta algú que coneixem, un company, un amic, un conegut, posicionar-nos ens és més complicat. Alhora, és en aquests moments que es veu la qualitat humana de les persones, la seva honestat. També entenc que molta gent, al començament, quedi descol·locada

“Parlem de casos que poden fer que molta gent identifiqui conductes que tenen una rellevància pública i on l'abús sigui molt evident.”

i desconcertada. Els casos que explico a *Intocables* són diferents entre ells perquè la gent tingui molts elements per valorar què passa. En algun cas, com el de l'Institut del Teatre, s'ha qüestionat molt públicament. Això ha passat perquè parlàvem de gent que tenia molts contactes, que tenia un bon altaveu per negar el relat que s'explicava. Davant d'un cas en què hi havia més de quinze víctimes que eren coherents amb el relat van ser moltes les persones amb poder que les van qüestionar públicament per donar suport a l'agressor.

La majoria dels seus amics van callar. D'altres, com l'advocat Javier Melero, van sortir a defensar-lo.

El que em dol més és el qüestionament públic de les víctimes. En el cas de l'Institut del Teatre apareixien amb nom i inicials del cognom, de manera que eren fàcilment identificables i alguns professors van aprofitar-ho per anar contra elles. Va ser un error meu donar tantes pistes. També entenc que estem vivint un moment de canvi. Som uns privilegiats, estem sacsejant aquest *statu quo* que semblava invariable i perenne durant milers d'anys. En aquest escenari hi ha gent que quan es qüestiona el seu món i aquest comença a ensorrar-se es posen a la defensiva i miren de protegir els seus. Ho puc entendre, però hem arribat aquí per trencar el mur.

Diu que el llibre ens ha d'ajudar a identificar situacions, patrons i conductes. Repassant la seva pròpia trajectòria, ha detectat situacions que ara li grinyolen?

Sé del cert que mai no he traspassat els límits, que no he creuat cap línia vermella. Però com a home, per la posició de poder que hem tingut sempre, que tenim, segur que en algun moment de la meua vida m'he sobrepasat d'alguna manera. Potser algun comentari o alguna mirada, no cal que sigui una agressió física. Tots els homes és probable que ho hàgim fet. Tot el procés m'ha servit per tenir una mirada molt més neta sobre tot això. Penso en situ-

acions en què potser actuo diferent que abans. Un dia veia una companya de feina asseguda davant de l'ordinador i abans de tocar-li l'espatlla vaig pensar que no calia, que no hi tenia prou confiança per fer-ho. Reflexionar-hi i pensar-ho està bé. Potser no hauria passat res i és evident que amb una amiga amb qui tinc confiança ho podria fer perquè ens coneixem i és normal que així sigui, però una companya de feina, no. Amb la gent amb la qual tens confiança, si aquest és el vostre codi de llenguatge, no passa res. Però a la feina aquest tipus de relació són gestos que sobren.

Un detall que sorprèn: fins al 1999 el sexe consentit era a partir dels 12 anys.

Estem evolucionant i ho fem molt ràpid. Ho mirem tot amb una mirada molt diferent i pot comportar certes injustícies. Però certament hi havia coses que no eren normals.

Als 90, a molts pobles, no era estrany que alguns nois passessin a recollir les seves xicotes amb cotxe a la porta de l'escola.

Elles tenien 13 o 14 anys i no anaven a menjar pipes. El feminisme i el moviment *Me Too* han servit perquè moltes d'aquestes situacions i comportaments que teníem normalitzats ara ens plantegem si estaven bé o no. Moltes coses que han acabat derivant en casos denunciats com els que surten al llibre *Intocables*. Era necessari per trencar amb la normalització d'algunes situacions.

El periodisme també hi ha tingut un paper important.

Des de la investigació de les companyes del *New York Times* sobre Harvey Weinstein fins als molts reportatges que han vingut després. A Catalunya no només nosaltres hi hem treballat, també els companys d'*El Periódico* amb el tema dels Maristes i els d'*El País* i els seus reportatges sobre els abusos en el si de l'Església han fet feines molt interessants. Són articles que han posat el focus en una temàtica que socialment no existia i han donat elements als lectors per pensar-hi. Les víctimes se sentien soles i no sabien amb qui compartir-ho. Els assetjaven tots el dubtes: “Em creurà ningú? Em faran cas? Tornaré a viure el dolor? M'assenyalaran?”. El “per què ara?” L'escriptor Alejandro Palomas sempre diu que és una pregunta molt dolorosa, qüestionar els *tempos* de les víctimes, recriminar que han tardat tants anys. Cada víctima fa el seu procés, els temps estan canviant i cada persona assumeix la seva pròpia experiència i la processa com pot. En aquest nou escenari el periodisme hi ha tingut un paper important, és veritat.

Benaiges, del Barça, va fer-li xantatge emocional: si el seu nom sortia a la llum se suïcidaria.

No és una situació fàcil, jo el coneixia de la meua etapa cobrint el Barça. El vaig anar a veure abans de publicar l'article per explicar-li i donar-li l'oportunitat de donar la seva versió. Aquestes situacions són incòmodes, però em dec a la feina i a les víctimes. En el seu cas havíem de publicar el nom, perquè era una persona vinculada a l'esport base d'una institució com el Barça. Tothom hauria acabat sabent qui era, intentar silenciar-lo no tenia sentit.

Benaiges no es va llevar la vida, però alguns van veure en el seu reportatge l'inici de la mort de Joan Ollé.

La Núria Juanico, la companya de l'*Ara* amb qui hem fet tàndem en aquest tema, em va contactar de seguida que va saber la notícia. Tinc la consciència tranquil·la perquè nosaltres fem bé la nostra feina. No ens hem de sentir culpables.

Un dels debats que planen sobre aquest assumpte, quan entren en escena molts elements subtils, és el del consentiment.

On és el límit entre el consentiment i la manipulació. El que feia Antonio Gómez quan alguna de les alumnes de l'Aula volia aturar-lo era apartar-se'n i dir: “Què estem fent?” D'aquesta manera compartia la responsabilitat i es diluïa la sensació d'abús. La noia realment dubtava si aquella situació l'havia provocada ella i es generava molta confusió.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Estrès turístic

El juliol i l'agost són els mesos culminants del fenomen turístic. Aquest estiu es baten tots els rècords imaginables de moviments, pernoctacions i despesa turística. Barcelona rebenta per tots costats tot i els preus desorbitats per fer-hi nit, que la celebració de la Copa Amèrica de vela no ha fet sinó augmentar. Espanya, ben segur, superarà el cim de 86 milions de visitants assolit el 2023. El malestar, però, comença a ser evident en les zones turístificades, que són gairebé totes. A bona part del país ha desaparegut la vida normal i sostenible econòmicament per convertir-se en una mena de sala de festes per a diversió de visitants. Tot convertit en un parc d'atraccions perquè les hordes turístiques posin fi a qualsevol vestigi de realitat i, de pas, s'emportin la dignitat dels llocs i la seva gent. El concepte d'espai públic com a àmbit de relació ciutadana ha estat substituït pel concepte lloc d'esbarjo i distracció per a visitants. Els locals públics tenen ja poc d'autòctons i es converteixen en munyidors d'estètica global per a incauts viatgers amb la butxaca foradada. La turístificació significa convertir la realitat en un estat d'excepció continuat, en una falsa representació festiva en el que als *indígenes* se'ls reserva la funció de mers figurants.

Airbnb, internet i els vols barats han possibilitat que moure's no sigui una excepció en el temps sinó una possibilitat contínua. De manera paral·lela, s'ha difós una cultura del nomadisme com a simulacre de cosmopolitisme. Moure's no és una possibilitat, sinó una obligació. Per si de cas la trampa de córrer

pel món fotografiant constantment ens obliga a fer-ho doncs som presoners de la cultura de l'Instagram. Quanta gent viatjaria tant si no pogués fer fotografies i compartir-les? Hem passat de fer un viatge molt de tant en tant, costós, que finançàvem estalviant durant temps i preparant-ho de manera acurada, a fer-ho de manera compulsiva sense ni tan sols saber on en realitat anem. La qüestió es engruixir el nostre currículum de fites assolides sense que pel camí haguem après gran cosa. Mentrestant,

És una economia molt fràgil que descansa sobre la destrucció del capital natural i cultural, i que genera més desigualtat social

generant un agregat de turisme tan desmesurat hem eliminat la diversitat del món, hem trastocat de manera irrecuperable els destins i hem contaminat el medi ambient de manera irrecuperable. Ens creiem poder abastar l'univers a base d'agafar avions i, en realitat, som cada vegada més ignorants ja que no ens donem el temps per reflexionar i gaudir de manera pausada, que és l'única manera de fer-ho.

Les Illes probablement són un bon exemple de morir d'èxit. Els més acèrrims adeptes a visitar-les reconeixen ara que resulta impossible, inhumà i dece-

bedor anar-hi. L'aeroport de Mallorca, aquests mesos, mou més de mil vols diaris. Està tot desbordat. Les fotografies que la gent penja de llocs bonics porten immediatament uns fluxos que ho rebenten. Curiosament, hi ha turisme del més bàsic i pobre fins al turisme per a rics. Toquen tots els nínxols i tots els públics tenen les seves zones adequades. El mateix passa a Eivissa. Llocs per a vips i per exhibir la riquesa més grandiloqüent, però també barris i urbanitzacions convertits en autèntics camps de concentració d'allò més arreplegat de tot Europa. Ningú ha posat ni posarà cap filtre ni limitació. La gent del lloc que no viu d'aquest negoci efímer se sent desbordada i desposseïda, però li costa fer-se sentir enmig del soroll de la quincalla i de tantes xifres grandiloqüents respecte al que aporta aquesta activitat desmesurada. La realitat és que a les Illes, com als barris centrals de Barcelona, ja no s'hi pot viure. Els treballadors de l'hostaleria i el turisme, la majoria procedents de migracions recents amb salaris inversament proporcionals al horaris de treball i amb condicions de temporalitat, ni tan sols poden tenir un habitatge digne. Molts viuen en caravanes, pisos hipercompartits, golfes o colomars. Encara que tot plegat ens doni una falsa sensació de riquesa perquè corren els diners de manera aparent, en realitat estem davant d'una economia molt fràgil que descansa sobre la destrucció del capital natural i cultural sobre el qual s'ha erigit i que genera més i més desigualtat social. Això no pot ser el nostre futur. Ni tan sols ens proporciona un present decent.

està a l'altura de les circumstàncies i té la necessitat de satisfer preguntes amb respostes immediates. Així, si no sabem com explicar determinats avistaments d'objectes voladors, si ens costa d'entendre com s'ho devien fer els egipcis per construir piràmides o dreçar monòlits gegantins, si som incapaços de treure l'entrellat d'algun fenomen geològic o atmosfèric..., en comptes de pensar que algun dia un científic trobarà una explicació plausible, tendim a imaginar que hi ha una força superior que ho controla tot. I en temps de crisi de fe religiosa, com la que viu actualment el món occidental, busquem altres explicacions igualment fantasioses. I és aleshores que apareix el fenomen curiós d'aquells que descarten, per absurda, l'existència d'un déu totpoderós i en canvi contempen la possibilitat que la intervenció d'una força extraterrestre superior (de la qual, naturalment, tampoc no tenen cap constància) sigui l'explicació de tot allò que avui resulta inexplicable. Al capdavall, potser necessitem creure en alguna cosa.

Llorenç Capdevila

DE REÜLL

Creure

La pràctica religiosa del cristianisme fa temps que està en crisi en el món occidental. Fa anys que les esglésies s'han anat buidant, els casaments civils i les parelles de fet substitueixen el matrimoni cristià i en els rituals de pas cada vegada hi ha menys concurrència. Al poble de la meva infantesa pocs nens faltaven a la missa de diumenge (fins i tot alguns hi fèiem d'escolans), la moral imperant no contemplava els aparellaments que no estiguessin beneïts per Déu Nostre Senyor, tots vam fer la comunió i la majoria, fins i tot, vam confirmar-nos. La idea d'una forma superior divina servia (i encara serveix) per explicar tot allò que no tenia resposta. Ara bé, una colla dels qui ens vam criar en aquest ambient catòlic i apostòlic després vam anar a viure en parella sense estar casats, no hem batejat els fills i ens declarem omentament ateu o, els més prudents, diuen

que són agnòstics. Molts dels nostres fills ja no coneixen bona part dels rituals cristians, ni l'estructura d'una missa, ni es plantegen l'existència d'un déu que jutja quines ànimes se salvaran i quines seran condemnades.

Desempallegar-nos de rituals i creences fonamentats en la fe religiosa pot semblar un avenç des del punt de vista de la ciència. El que ara no té explicació, potser d'aquí a uns anys, uns segles o (si la humanitat encara aguanta) uns mil·lennis, en tindrà. Bé que abans del *boom* dels meteoròlegs molts fenòmens climàtics s'explicaven per la voluntat i l'acció divines. I és cert que encara hi ha qui participa en processons per demanar que ploqui. Fa cinquanta anys hi hauria anat tothom. Els avenços científics han demostrat que tot, tard o d'hora, acaba tenint una explicació raonable. Però la naturalesa humana no sempre

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Anna Ruiz Mestres

... A carn!

El darrer llibre de Jordi Romeu Carol, és una novel·la històrica situada al Penedès, a Barcelona i a Tarragona. Els tres protagonistes es veuran separats per la guerra i, després de mil peripècies, es tornaran a retrobar i intentaran salvar la vida i fugint d'un grup de caragirats que els volen matar.

Aquest teló de fons arrossegarà el lector, que si vol estar més informat es podrà ajudar dels codis QR que van resseguint el llibre.

Els personatges principals estan molt ben perfilats, físicament i psicològicament, i sent tres persones molt diferents captiven el lector que s'immergeix en la lectura dels seus periples.

Impacta com va marcar el Penedès la Guerra del Francès. Poca cosa crec que en saben els seus habitants actuals. Només per aprendre'n una mica val la pena la lectura des d'un vessant històric. Però també cal valorar les estratègies bèl·liques, l'habilitat en la lluita de l'exèrcit francès (ara que tots hem vist el *Napoleó* de Ridley Scott, tan discutida històricament parlant).

La novel·la s'obre i es tanca al Penedès, on l'atzar de la guerra els tornarà a recollir. Cal dir que els personatges femenins més secundaris intenten transmetre un elogi a com es van defensar i moure's les dones de l'època.

Malgrat la tensió de la trama i dels fets, Romeu crea moments molt

divertits i de distensió. I mentre anem al llarg dels capítols d'un personatge a un altre, d'un any a un altre, o d'un espai a un altre, cada vegada amb més intensitat el narrador omniscient ens arrossega i no ens deixa escapar, perquè la història ens captiva i ens corprèn.

I no podem oblidar com de mica en mica arriba el missatge històric sobre allò que es va viure, a través de la vida a les masies, o bé la vida als boscos dels sometents, o la desídia dels miquelets espanyols, i com la gent senzilla, amb una sabata i una espardeña, intenta defensar el seu país.

A part de ser una novel·la molt ben travada en els

fets i els personatges, té un punt fort que és la llengua. Hi ha una feina ingent en com cita els detalls d'un vestit militar francès o bé detalls de com vestia el sometent, o els bandolers, o les dames, però a mi m'enamora com fa servir paraules, que la gent ja no diu perquè les ignora (*saltamarges, llepamitges*). Al costat d'una lletania de renecs (*conxus, la putaredeu*) que s'han perdut. I també els llatinismes o els castellanismes (*apodos, fardos*). En fi, que quedareu enganxats a la història real i la fictícia, on Romeu ens mostra un cop més la seva consolidada obra literària. N'esperem moltes més.

GERMANS DE GUERRA

Autor: Jordi Romeu Carol.

Editorial: Efadós

Lloc i any d'edició: El Papiol. 2024

Nombre de pàgines: 505

NOVETATS EDITORIALS

'Tots aquells mars'

Laia Aguilar
Columna

Ja tenim aquí els primers títols del retorn editorial de setembre, previ a la Setmana del Llibre en Català. I per començar, la darrera novel·la de Laia Aguilar, un relat ambientat a Formentera, també adient per a aquestes dates. És la història de tres generacions de dones (de gran a petita, la Matilde, l'Helena i la Greta). De l'avia arrelada a la neta que necessita redimir fets del passat.

'Matilde E.'

Maria Escalas
La Campana

I no ens movem de les Balears per a una altra novetat de la *rentrée*. Maria Escalas ens porta la història de Matilde Escalas, una compositora mallorquina injustament oblidada com tantes altres dones del seu àmbit. Ho fa a través d'una estudiant de doctorat que vol saber qui era aquesta dona que va treballar amb Albéniz o Satie, i que malgrat tot va viure sota l'ombra del seu amant Santiago Rusiñol.

'Lletres de safrà'

Gabriel Subirats
Nova Ed. Moll

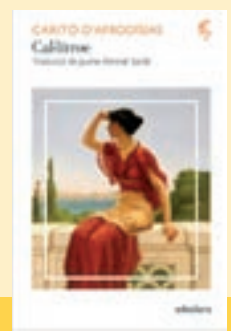
I tercer llibre que ens porta a les illes. Ara a la Menorca prèvia a l'arribada dels cristians conqueridors a finals del segle XIII. La Manurqa musulmana on l'autor situa els seus personatges. El lloc on viu la quarta generació dels Mukhtar, una família que fins llavors ha fet el que era habitual a l'època: hi havia guerra, però també pactes, i també comerç entre cristians i musulmans.

'Radio Free Camaco'

Edgar Cantero
Empúries

I si encara esteu de vacances, una novel·la trepidant d'acció i amb humor. En aquest rerapaís que queda al marge de la dèria turística, hi passa un fet criminal. Tres persones que han anat a un xalet per avisar uns *okupes* que n'han de marxar, son trobades mortes. Qui les troba, de fet, és el protagonista, un pobrot que a partir d'aquest moment es convertirà en sospitós i haurà d'esmolat l'enginy.

'Cal-Ílirro'

Carifó d'Afrodísias
Adesiara

Diuen que els grans temes de la novel·la sempre han estat, en el fons, els mateixos i l'únic que fem és anar-hi introduint variacions. Tenim ocasió de comprovar-ho amb aquesta novel·la que diuen que és la primera de la història. El seu autor va viure a Siracusa, a Grècia, entre els segles VI i V aC. I a Siracusa és on transcorre una història d'amor, mort, gelosies i aventures.

8è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA - 2n PREMI

LA SOGRA

Joan Cors Manils · Parets del Vallès

Il·lustracions: Maria Peix

La iaia Rosalia era una dona molt apreciada al barri. Sempre estava disposada a ajudar tothom.

Tenia una filla, la Maria que l'aguantava perquè era la seva mare, però les discussions eren quasi diàries. La seva mare sempre li recriminava que s'hagués casat amb el Josep, un simple lampista que es guanyava la vida treballant al poble.

El matrimoni no tenia fills, ja que el Josep no en podia concebre per una petita disfunció, fet que era aprofitat per la Rosalia per martiritzar aquell home que suportava estoicament les barrabassades de la dona.

El temps anava passant i el Josep ja estava cansat d'aguantar totes les indirectes de la seva sogra. Havia acabat la paciència i va començar a buscar una solució.

Mataria la sogra!

Però com que era molt endreçat amb la seva feina, volia fer-ho de tal manera que no el poguessin acusar del fet.

En aquella casa es feien les coses molt programades. El Josep a les 8 marxava a treballar i a la 1 tornava a casa a dinar. La seva dona, la Maria, marxava una hora més tard, cap a la botiga on treballava, però també tornava a dinar a la 1.

La senyora Rosalia cada dia a les 9 anava tot xino-xano cap al casal d'avis a passar el matí fent la xerrada amb altres avis, però sense falta a les 12 tornava a casa a preparar el dinar per tots. A un 1/4 d'1 cada dia era a casa a punt de posar-se a treballar. En arribar es dirigia a la cuina i sempre feia el mateix. Obria l'aixeta del gas i començava a preparar el menjar.

La cuina i el forn d'aquella casa funcionaven amb gas butà. El Josep tenia avisades tant la seva dona com a la sogra que s'havia de tancar l'aixeta de pas general de l'armari una vegada feta servir la cuina.

Aquestes ho tenien molt clar i sempre ho feien.

El Josep va posar fil a l'agulla i va començar a preparar l'escenari. Perquè el gas exploti en un recinte, és necessari que la quantitat de gas sigui la correcta. Amb poc gas no explota i amb massa tampoc. Hi han uns càlculs ja establerts de quina concentració mínima de gas és necessari per a la deflagració.

El Josep va buscar la fórmula i fent uns petits càlculs va determinar que a la seva cuina la quantitat necessària de gas butà corresponia a 1,6kg perquè explotés, però que fes el mínim mal a les parets de l'habitatge. La bombona de butà pesa 13kg una vegada buida. Per tant, en necessitava una amb un pes aproximat de 14,6kg. A la casa hi tenien tres bombones al pati i en va pesar una fins que va tenir el pes que volia. Una vegada ho va tenir fet, va marcar-la amb un petit senyal. La va deixar en un cantó i llestos.

Una altra cosa era la manera de fer que la cuina s'omplís de gas el moment indicat. Sabia que amb uns cinc minuts de l'aixeta del foc oberta n'hauria prou. També havia pensat com produir una guspira perquè fes esclatar el gas.

Com que era de l'ofici, va preparar un aparell que s'alimentava amb una pila de 9 volts i el va deixar de tal manera que una vegada accionat fes una guspira prou grossa per produir una deflagració. Per assegurar el sistema va calcular quant de temps

durava una pila de 9 volts en curtcircuit. Va veure que la pila deixava de fer guspires en 36 segons. Aquest temps li servia per assegurar l'operació.

Temps enrere ja havia comprat una targeta telefònica a un país de l'est. Es venen a internet sense donar dades. Li va arribar per correu en un sobre com si fos una carta. La va posar en un telèfon vell que tenia guardat i es va baixar l'aplicació i va fer les proves necessàries perquè funcionés perfectament l'aparell elèctric.

El Josep va comprar una petita càmera de vídeo i la va posar mig amagada en el trinxant del menjador, encarada a la porta de la cuina. A les dones de casa els va dir que era per la seguretat de la casa. Durant uns dies anava controlant pel mòbil que funcionés a la perfecció.

Van passar els dies i per fi va posar en marxa la seva estratègia.

El dia triat el Josep i la seva dona van sortir per anar a treballar. A les 9, com cada dia, la iaia Rosalia també ho va fer per anar cap al casal. El Josep, que estava a l'aguait, va tornar cap a casa a peu. (La furgoneta de la feina l'havia aparcada en un carrer del costat). Va obrir el taller (que tenia en una barraca al costat de l'habitatge) i va agafar l'estri que havia fabricat feia molt de temps. Va entrar a la cuina i el va col·locar a terra en un moble que hi havia enfront de la cuina. Aquí hi posaven el pot de les deixalles, i tenia una petita cortina de tela per amagar-ho. Com que el butà és més pesat que l'aire, sempre s'acumula primer a les parts baixes. Va agafar una rajola i la va posar tapant el forat que hi havia a fora a la porta de sortida de la cuina, que servia perquè sortís el gas.

També va deixar oberta l'aixeta del foc gran de la cuina i va canviar la bombona de gas que hi havia per la que havia marcat que tenia un pes de 14,6kg. Va marxar a treballar a una obra que estava instal·lant amb altres operaris.

A les 12 del migdia va connectar el mòbil i va posar l'enllaç de connexió de la càmera. Un quart més tard, com sempre, la Rosalia va arribar a casa i es va dirigir directament a la cuina. Va obrir la clau de pas general, sense adonar-se que hi havia un foc obert.

El Josep, que estava a l'aguait, va marcar el número de casa seva, amb el telèfon que havia preparat. Per la càmera va veure a la seva sogra que sortia i entrava al menjador. La càmera no tenia angle per saber on era la dona, però el Josep sí que ho sabia. Amb la veu d'una persona sud-americana la va entretenir uns 4 minuts al telèfon i, quan la senyora va penjar, va tornar cap a la cuina. En entrar, la Rosalia va fer un gest de rebuig per la pudor de gas, i es va acostar a l'extractor. Suposadament per encendre'l i fer sortir el gas, però va ser l'últim que va fer. El Josep va prémer el botó del mòbil en el precís moment que la dona anava a engegar l'extractor i el circuit elèctric que havia preparat es va posar en marxa.

L'explosió va ser perfecta per matar la Rosalia, sense produir mals a l'estructura de la casa. La cuina va quedar arrasada, amb restes de tot escampades per terra.

El Josep va continuar treballant com si res, fins que li van trucar per donar-li la notícia. De seguida

va agafar el cotxe i es va dirigir cap a casa seva. Pel camí havia de passar pel pont del riu i va aprofitar-ho per llençar-hi el mòbil que havia fet servir per a l'explosió. També va esborrar el vídeo que tenia gravat de la connexió amb la càmera.

En arribar, els bombers ja havien apagat el petit foc que es va produir i els sanitaris estaven a l'espera que arribés el jutge, per emportar-se el cos de la difunta. Pocs minuts després va arribar també la dona del Josep, que va esclatar a plors en veure la seva mare morta.

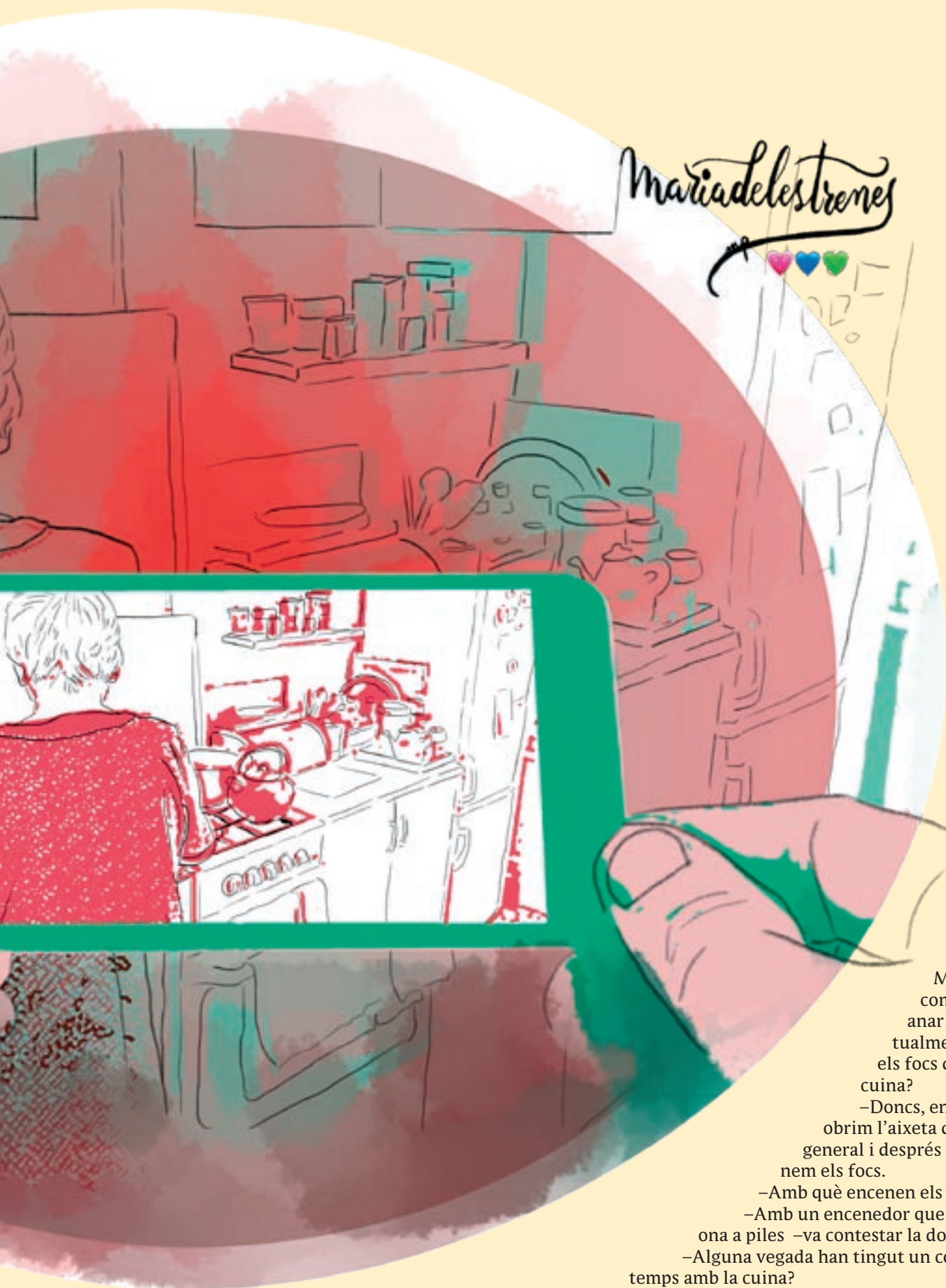
El Josep, després de consolar-la, va anar per darrere a veure si el taller havia estat afectat. Només era una excusa per veure com havien quedat el tap que va posar al forat. La rajola de la part baixa s'havia trencat a trossos en sortir la porta de les seves frontisses a causa de la deflagració.

En arribar el jutge, ja es van endur el cos de la difunta. Pot temps després, va arribar el capità Garcia dels Bombers. Aquest era l'encarregat d'investigar què havia passat.

El capità Garcia va començar a regirar minuciosament totes les deixalles que hi havia esteses a

Mariadelestrems

terra. Va trobar restes del que semblava una pila. En sortir a fora, va veure restes d'una rajola que no tenia res a veure amb tota la resta. Li va semblar estrany que la bombona del gas tingués una marca de color negre. Però semblava que no tenia res a veure amb el que havia passat.

Va tornar cap a la cuina per intentar trobar el punt de la deflagració. En principi només l'interruptor de la llum podia ser-ho. El va treure del caixetí i, tot i que estava malmès, va comprovar que estava apagat. Per tant, no en podia ser l'origen.

En acabar la inspecció va parlar amb el Josep i la seva dona Maria. Va començar preguntant a la Maria:

–Sra. Maria, com fan anar habitualment els focs de la cuina?

–Doncs, entrem i obrim l'aixeta del gas general i després encenem els focs.

–Amb què encenen els focs?

–Amb un encenedor que funciona a piles –va contestar la dona.

–Alguna vegada han tingut un contratemps amb la cuina?

–Ara que ho diu! Alguna vegada tanquem l'aixeta de pas general i no recordem tancar el selector del foc. Però quan tornem a fer-ho servir, de seguida ens n'adonem.

El Josep que estava escoltant va reaccionar de cop.

–Capità Garcia. Tenim una càmera al menjador

que segurament haurà gravat alguna cosa. De seguida van agafar la càmera i l'hi van treure la targeta. La van posar a l'ordinador i van començar a veure les imatges gravades.

Van anar passant el vídeo i van esbrinar que la iaia sortia de la cuina una vegada va obrir la clau de pas general i venia cap al menjador. A cap d'uns minuts tornava a la cuina i es veia com si fes uns gestos estranys i es dirigia cap a l'extractor de la cuina. Aquí s'acabava la gravació, ja que l'explosió va fer saltar l'interruptor general, va marxar el corrent i la càmera va deixar de funcionar.

El bomber va revisar el lloc del menjador on semblava que la Rosalia s'havia dirigit i es va adonar que podia haver anat al telèfon.

Va agafar l'auricular i va marcar un número que se sabia de memòria. Es va identificar a la persona que el va atendre i li va demanar que li digués l'últim número que havia trucat en aquell telèfon. El número que li van facilitar no es podia rastrejar i semblava un número d'alguna companyia de màrqueting que es dediquen a molestar a la gent.

Vistes totes les proves i amb tots els detalls que el va fer, el capità Garcia va dir que en uns dies tindria l'informe fet i, per tant, ja podien començar a reparar tot el que s'havia fet malbé.

Van passar els dies i el capità Garcia va emetre l'informe definitiu:

“Amb relació a l'incident de l'explosió al domicili del carrer Ferran, 28, on a causa d'aquesta va morir la senyora Rosalia Relats i Colomer, no s'ha pogut comprovar l'exactitud de l'explosió. Veient el que la càmera situada en el menjador va gravar, faig el següent dictamen:

L'explosió sembla haver estat produïda per deixar un selector del foc de la cuina obert i havent sortit de la cuina per atendre el telèfon, es va acumular el gas quan es va obrir l'aixeta de pas. L'inici de l'explosió podria haver estat produït per la campana extractora, quan la persona morta la va posar en marxa, segurament per ventilar la cuina quan va tornar a entrar i va notar molta pudor de gas.”

El temps va passar i un dia que el Josep estava prenent una cervesa al bar del poble se li va acostar el capità Garcia i li va dir:

–Hola, Josep, mai en vaig poder treure l'aigua clara, de l'incident a casa seva.

–No li doni més voltes. Tot va ser un cúmul de casualitats –va contestar l'home.

–M'han dit, i jo ho vaig comprovar, que és vostè una persona molt meticulosa en la seva feina. Algun dia li demanaré que em doni unes idees per posar en funcionament la calefacció de casa amb el telèfon mòbil i alguns consells sobre el gas.

–Quan vostè vulgui. Estic a la seva disposició.

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

Escolta el pòdcast dels relats del 8è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

En la propera edició: Arnau Queralt Bassa de Santa Eulàlia de Ronçana

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

342

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

NEGACIONS AMB PAS

Més sobre les negacions amb 'pas'

El *pas* és molt usat en certes zones del país, però cal aclarir que no ho és gens ni en valencià ni en baleàric. Tampoc en ribagorçà ni en pallarès, en què es fa servir *cap* en lloc de *pas*: "Des de fa dos dies no menjo cap" o bé "No es fa cap així". Aquest ús del cap té més extensió, ja que es retroba a Andorra, a l'Alt Urgell i a la Conca de Tremp, a part que també és comú amb l'occità de la Vall d'Aran i de l'alt Còserans i del Comenge.

Cal dir igualment que en català septentrional col·loquial, s'omet el *no*, com en francès oral i en occità: "Mengi pas" ('No menjo'); "Que vindràs pas a Barcelona?" ('Que no vindràs a Barcelona?'). Familiarment, al Camp de Tarragona, en preguntes de contraexpectativa (o marcades) –que són aquelles que serveixen per mostrar que les suposicions o les expectatives del parlant respecte als fets no són les esperades– es fan també sense el *no*: "Que l'hauria de tenir pas, aquesta factura?"; "Que has vist pas la meva jaqueta?".

En els temps perfets, el *pas* es pot col·locar entre l'auxiliar i el participi o l'infinitiu. Aquesta posició és típica del dialecte septentrional (més conegut com a rossellonès), en gironí i en parlars del nord de Barcelona, com a Osona i al Ripollès: "Òndia, aquest llibre no l'havia pas vist"; "No vam pas ser nosaltres". Això passa també en les perífrasis verbals: "No ho pot pas negar". En els altres parlars de Catalunya, el *pas* va darrere de l'últim verb: "Òndia, aquest llibre no l'havia vist pas"; "No vam ser pas nosaltres"; "No ho pot negar pas".

Cal notar que l'adverbi *pas* admet la concurrència amb altres mots negatius: "Això, no ho pot negar pas ningú"; "No en fa pas gens, de fred"; "No he dit pas ni una paraula"; "No hi ha pas enlloc més maco que aquí". D'elements que reforcen la negació n'hi ha encara més i potser els veurem un altre dia. Entrentant, no sigueu gaire negatius, feu una mirada optimista a la vida.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

VIURE A CATALUNYA.
APRENEM CATALÀ
des de l'amazic

Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'amazic.

amb el suport de:
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

EL 9 NOU

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

UNITAT 17: La casa i l'entorn

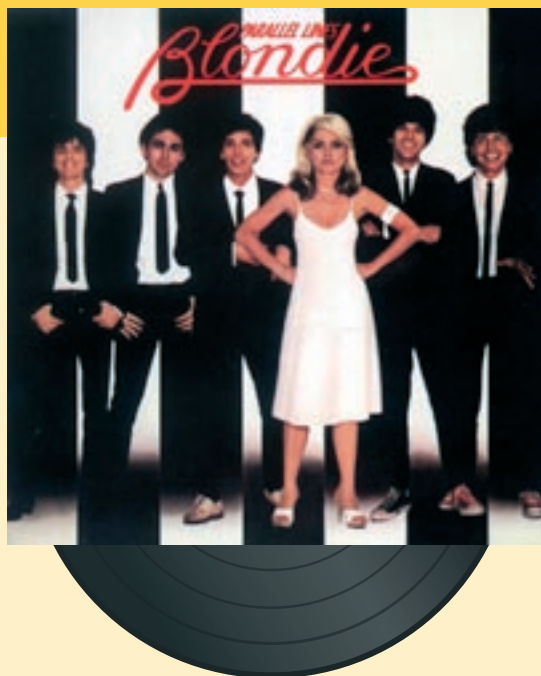
MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

BLONDIE 'Parallel Lines'

Capitol, 1978

Blondie va sorgir de l'escena punk de Nova York a mitjan anys setanta amb actuacions en directe famoses a la sala CBGB, juntament amb Ramones i altres grups punk que sortien com bolets. Però amb el primer disc els crítics els van col·locar en el moviment acabat de sorgir, la new wave. Ja no sonaven tan punk. I va arribar el tercer disc, aquest *Parallel Lines*, i va quedar clar que Blondie era exactament i simplement un grup de pop rock, un gran grup, a l'estil dels Beatles o els Kinks, per posar dos exemples cèlebres. El disc va arrasar amb tots els mereixements. És un gran disc. Cap de les 12 cançons que conté podem dir que és mediocre. I hi ha uns quants èxits que van sonar insistentment a la ràdio, com "Hanging on the Telephone", "One Way or Another", "Fade Away and Radiate" i, per sobre de tot, "Heart of Glass", on brilla especialment la

cantant del grup, Deborah Harris, amb aquella veu tan aguda que la va fer famosa. Gairebé totes les cançons estan compostes per un o altre membre del grup. Alguns temes tenen reminiscències de música disco, aleshores tant de moda, però aquí hi queden la mar de bé. Blondie no va durar gaire. L'any 1982 es va dissoldre, però va tornar el 1999 amb més o menys els mateixos membres i ara per ara continuen actius. En aquests 17 anys de pausa, Deborah Harry va tenir una brillant carrera en solitari.

EL TEST Ramon Vilar

Primer instrument que vas aprendre a tocar. El primer va ser l'harmònica. **Primer grup/coral del qual vas formar part.** La coral Escreix de Borgonyà. Recordo que ens dirigia en Pere Sellarès. **Quants discos tens aproximadament?** Diria que uns 200. **Salva'n tres (de discos).** Mayte Martin amb Tete Montoliu, algun de la pianista Maria Joao Pires i la Sonata Pòstuma de Schubert. **Grups o músics de capçalera.** Toti Soler i molts i molts més. **Un concert (com a públic) per recordar.** Em va agradar molt escoltar "El quartet de la fi dels temps", d'Olivier Messiaen, a la sala modernista del Casino de Vic.

NOTES

La quota de 25% en català no es compleix i val 200 milions

La Llei de Política Lingüística del 1998 establia una quota de música en català del 25 per cent a les ràdios del país. Un quart de segle després, però, aquesta norma no la compleix ningú i això, segons dades del darrer Anuari de la Música, ha provocat que els autors, intèrprets i discogràfiques que editen en català hagin deixat de percebre més de 200 milions d'euros en concepte de drets de comunicació pública. En 25 anys, doncs, 200 milions que haurien anat a les butxaques dels artistes i de la indústria que treballa amb la música en català han *volat*. Com es fa aquest càlcul? Doncs la comunicació pública de cançons a les ràdios i televisions genera uns drets de propietat intel·lectual que gestiona l'Entidad de Gestión de Derechos de Propiedad Intelectual (AGEDI) per als productors fonogràfics, la Societat General d'Autors i Editors (SGAE) per als autors i la Societat d'Artistes i Executants (AIE) per als intèrprets. A l'última distribució de la qual es tenen dades tancades (2018) es van generar més de 172 milions a tot el mercat estatal. D'aquests, el 68,1% van anar a mans de les multinacionals (bàsicament Sony, Universal i Warner) i el 31,9% als segells independents, on les discogràfiques que publiquen en català representen el 2,7% del total. D'artistes que cantin en català a multinacionals, a més,

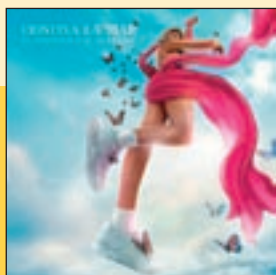

actualment només hi ha Julieta i Sílvia Pérez Cruz. Per tant, engrunes.

Tornant al percentatge de català a les ràdios, als darrers sis anys la presència ha pujat del 5,8% al 7,6% però és evident que encara s'està a anys llum del 25%. La culpa, segons apunta el mateix Anuari de la Música, és de les pròrrogues generalitzades que ha anat repartint el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). N'hi diuen "adaptacions específiques". Des del 2008, aquestes *adaptacions* s'han fet per a períodes d'un a tres anys i l'última caducarà el proper 21 de desembre. Què passarà a partir de llavors? Es farà complir finalment la llei?

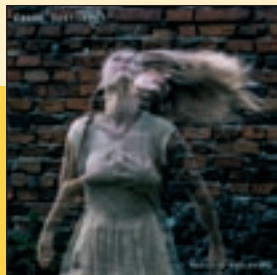
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

CRISTINA LA MAR 'El perderse & el quererse'

Cristina La Mar és una jove cantant de Lloret de Mar que va començar estudiant jazz a mig camí entre Barcelona i Anglaterra. Arran d'un viatge per Llatinoamèrica, però, va descobrir nous estils que la van inspirar per impulsar el seu projecte musical i per escriure els temes que formen part del seu primer disc, *El perderse & el quererse*. Les peces, que podríem situar al calaix del pop d'autor, són totes en castellà excepte l'última, "Caic", que és en català (i no és cap versió de l'imprescindible "Caic" de Gerard Quintana).

ESCARTEEN SISTERS 'Caure sostingut'

El projecte de les germanes Flàvia i Laia Escartín (evidentment van jugar amb el cognom a l'hora de batejar el grup) es va donar a conèixer el 2018 quan van publicar un disc homònim de folk i cançó. Dues veus, una viola i un violoncel i peces en català, espanyol, anglès i holandès. Cinc anys després hi tornen amb un disc que conserva l'esperit del seu folk poliglòt però no tan cru. Sorprenen reinterpretant el canó "Balalaika" (un clàssic del repertori de corals infantils) i fent una versió de "La tieta" de Joan Manuel Serrat.

DAVID PASTOR 'TimeLapse'

El valencià David Pastor és un dels trompetistes més prestigiosos del país. Actualment és *profe* del Taller de Músics de Barcelona i ha col·laborat amb la majoria de patums del jazz ibèric, amb formacions clàssiques (OBC) i fins i tot amb artistes pop com Michael Bubble. I aquest any ha publicat *TimeLapse*, un disc on revisita clàssics universals per adaptar-los en clau jazz al costat del pianista Francesc Capella, el contrabaixista Ken Warburton i una orquestra de cambra amb solistes de la Royal Opera House de Covent Garden de Londres. Un luxe.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Vacances d'estiu

Hi va haver una època en què anar de vacances era la culminació de tot un any. Arribava l'inici d'agost amb l'esperança de pujar a un Renault 12 de color taronja amb una ratlla negra a la part inferior dels laterals, on inevitablement m'acabaria marejant –la simple olor que desprenien les tapisseries ja eren motiu d'arcades només d'asseure'm al seient del darrere– però que em portaria fins a l'Hotel Ancora prop de la platja de La Fosca. A casa hi llogàvem un

apartament on cada any hi venia part de la família. Hi compartíem uns dies, i en lloc de la fauna ripollesa habitual ens estiràvem a la platja al costat d'italians o belgues, esmorzàvem, dinàvem o sopàvem a taules properes amb francesos o espanyols, i anàvem a buscar el diari al mateix quiosc on ho feien anglesos o suïsos. Encara ara esnifo el paper de diaris per retrobar-hi l'olor de la premsa d'inicis dels 80.

Fins i tot recordo un cotxe de Libèria, perquè tenia una matrícula de molt poques xifres que em cridava l'atenció. I pobre de mi, ni tan sols sabia que Libèria era un estat africà, i menys encara la relació que podia tenir-hi el conductor del vehicle. Però m'agradava que any rere any continués apareixent al nostre imaginari estiuenc.

El febrer de 2018 van aparèixer els primers

Millors Moments de la Nostra Vida, on vaig triar Bud Spencer i Terence Hill i la seva icònica *Quien tiene un amigo tiene un tesoro*, per inaugurar la secció. Era una pel·lícula que feia estiu, i que he vist un pilot de vegades perquè té l'habilitat de posar en comú les hòsties com a pans que repartien els protagonistes, amb unes imatges caribenyes, i un argument que s'aproxima a l'absurd sense deixar d'alimentar una comèdia d'aventures on tots ple-gats ens agradaria ser secundaris o fins i tot figurants.

A *Les vacances de Mr Hulot* (Jacques Tati, 1953), el director exerceix com a protagonista, en un paper que posteriorment va manllevar Rowan Atkinson per posar-se en la pell de Mr Bean. L'individu gamarrús que es passa l'estona fent el Simon de l'Oncle, i que combina bondat amb una certa malastrugança, va fer fortuna en una cinta que respira estiuenc. De fet, va ser l'inici d'un seguit de pel·lícules on Hulot n'és el personatge principal i que va aconseguir reconeixements del cine europeu, i fins i tot nominacions als Oscar. Els arquetips que Tati va recollir-hi se situen a la costa Atlàntica francesa, a Saint-Nazaire, però són extrapolables a infinitat de destins del litoral europeu.

Aquells que vam viure els millors dies dels nostres estius a La Fosca, compartim vivències amb les vacances d'Hulot, i sabem que d'una forma o altra encara en som figurants o secundaris. I la nostàlgia, la malparida nostàlgia, em fa revisar periòdicament una producció on els personatges són pràcticament muts, i on la música d'Alain Romans posa brisa, mareas, i fins i tot ganes de tornar a néixer i ser petit de nou, per posar-me en la pell dels personatges comuns d'aquest paradís del setè art en blanc i negre.

Dimecres, 25 de febrer de 1953

Jacques Tati estrena 'Les vacances de Mr Hulot'

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Varietats d'arrossos

L'arròs és un aliment bàsic en moltes cultures i una part essencial de la dieta mediterrània. És habitual trobar diferents tipus i varietats d'arrossos, cadascun amb les seves particularitats i usos culinaris. Aquests són els més comuns segons la forma del gra.

ARRÒS DE GRA CURT

Aquest tipus d'arròs té un gra petit i rodó. És molt utilitzat per preparar plats com el risotto o la paella, ja que té una capacitat elevada d'absorció de líquids i es torna cremós durant la cocció.

ARRÒS DE GRA MITJÀ

Té un gra de mida intermèdia entre el curt i el llarg. És adequat per a plats on es vol una consistència suau però amb certa fermesa. Sovint s'utilitza per a sopes i plats de mar i muntanya.

ARRÒS DE GRA LLARG

Aquest tipus d'arròs té un gra fi i llarg. És més esponjós i no s'enganxa tant com els altres tipus d'arròs, la qual cosa el fa perfecte per a amanides i guarnicions.

Quant a les varietats, podem trobar:

ARRÒS BOMBA

Una de les varietats més conegudes i utilitzades a Catalunya i Espanya. L'arròs bomba és ideal per a la paella, ja que té la capacitat de mantenir la seva estructura i no es passa fàcilment.

ARRÒS CARANOLI

Aquesta varietat italiana és la preferida per fer risotto. Els seus grans alliberaran midó durant la cocció, i això resultarà en una textura cremosa. A més, no es passa fàcilment i manté així una bona consistència.

ARRÒS ARBORIO

Una altra varietat utilitzada per al risotto, l'arborio també allibera midó durant la cocció, però amb una textura una mica més ferma que el carnanoli.

ARRÒS SÈNIA

És una varietat tradicional de les Terres de l'Ebre i el Delta de l'Ebre. Té una bona capacitat d'absorció de sabors i és ideal per a arrossos caldosos i melosos.

ARRÒS BASMATI

Originari de l'Índia, aquest arròs de gra llarg té una aroma característica i una textura esponjosa. És ideal per a plats asiàtics i amanides fredes.

ARRÒS INTEGRAL

Aquesta varietat conserva el segó, la capa exterior del gra, i per això és més nutritiu que l'arròs blanc.

ARRÒS SALVATGE

Tot i que tècnicament no és un arròs, sinó la llavor d'una planta aquàtica, l'arròs salvatge té un sabor distintiu i una textura cruixent.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'Alien Romulus'
de Fede Álvarez

L'enèsim retorn del terror còsmic

Arriba als cinemes *Alien Romulus*, del cineasta Fede Álvarez amb guió d'ell mateix i Rodo Sayagues i producció de Ridley Scott, el pare de la criatura *Alien* (1979) i director i productor també de les seqüeles *Prometheus* (2012) i *Alien: Covenant* (2017). El director uruguaià que va debutar al cinema nord-americà amb *Evil Dead* (2013) i que després dirigiria un clàssic modern del terror com *No respires* (2016) ha estat responsable d'oferir un esplèndid capítol de la franquícia alienígena amb la qual ha aconseguit revitalitzar la saga.

La pel·lícula arranca amb l'enèsima negativa de les autoritats a concedir el permís per abandonar la colònia minera a Rain Carradine (Cailee Spaeny) i el seu company Andy (David Jonsson), un androide. Aleshores un grup de joves de la colònia pensen desplaçar-se a una estació espacial abandonada per prendre el seu combustible i poder marxar per sempre més al llunyà planeta Yvaga. Els joves demanaran ajuda a Rain i Andy i ells es mostraran disposats a col·laborar.

Alien: Romulus és imaginativa i innovadora tot respectant i mantenint els elements reconeixibles i distintius de la saga. El component de ciència-ficció i el disseny tècnic resulta aclaparador en naus, espais, planetes o la mateixa colònia minera. El to general és lúgubre i fosc, acompanyat d'una atmosfera claustrofòbica, en desenvolupar-se la trama en profusió d'espais tancats i en situacions extremes.

El terror còsmic i la por constant juguen una carta important en aquesta entrega gràcies a l'imprescindible xenomorf monstruós amb les seves excrecions d'òxid corrosiu que deixa un rastre de destrucció arreu precedit per un laboratori amb desenes de bitxos incubant-se que s'escampen com una plaga. També convenç la introducció d'éssers sintètics entre els humans, robots que es reprogramen amb missions canviants, i que resulta de vital utilitat a la pel·lícula en un notable encaix. Completen el repartiment Archie Renaux, Isabela Merced, Spike Fearn o Aileen Wu.

OFERTA CULTURAL

J. Vilarrodà / I. Rofes

DONOSTIAKO PIRATAK (WIKI.COM)

L'ska de Juantxo Skalari, a la festa major de Sant Hipòlit

Juantxo Skalari & La Rude Band. La Pista. Divendres, 30 d'agost, a partir de la mitjanit. Sant Hipòlit de Voltregà
Cada vegada és menys habitual de trobar a les programacions de festa major concerts d'aire punk com el que tradicionalment es fa a Sant Hipòlit. Aquest divendres, el cap de cartell és Juantxo Skalari, fundador ara fa trenta anys dels mítics Skalariak i emblema del moviment ska i rocksteady. Actualment envoltat de La Rude Band.

TRIBADE

Concert de Tribade

Tribade. Avinguda del Parc, Granollers. Divendres, 30 d'agost, a la 01:00h.
El grup de rap Tribade portarà la rebel·lió a la festa major de Granollers amb les lletres que les caracteritzen. Toquen temes com la lluita transfeminista, l'anticapitalisme, les relacions obertes i el col·lectiu LGBTQ+ sense pèls a la llengua. Cantaran cançons del seu últim àlbum, *La Tregua*.

ORIGINAL

VS.

REMAKE

'Jóvenes y brujas'

País: Estats Units

Direcció: Andrew Fleming

Intèrprets: Robin Tunney, Fairuza Balk, Neve Campbell, Rachel True i Skeet Ulrich.

Rodada i estrenada en ple apogeu del cinema juvenil dels anys 90, explica com tres bruixes de Los Angeles adopten en el seu grup la nouvinguda de San Francisco Sarah, que posseeix els mateixos poders. Amb ella el cercle es completa i les amigues poden realitzar la seva màgia, encanteris i en rituals complexos. I com que tota màgia sempre comporta un preu, Sarah no triga a adonar-se que hi ha alguna cosa molt tèrbola i que potser jugar amb forces ancestrals per al seu benefici no és el més indicat.

1996

2020

'Jóvenes y brujas'

País: Estats Units

Direcció: Zoe Lister Jones

Intèrprets: Cailee Spaeny, Michelle Monaghan, David Duchovny, Gideon Adlon i Nicholas Galitzine.

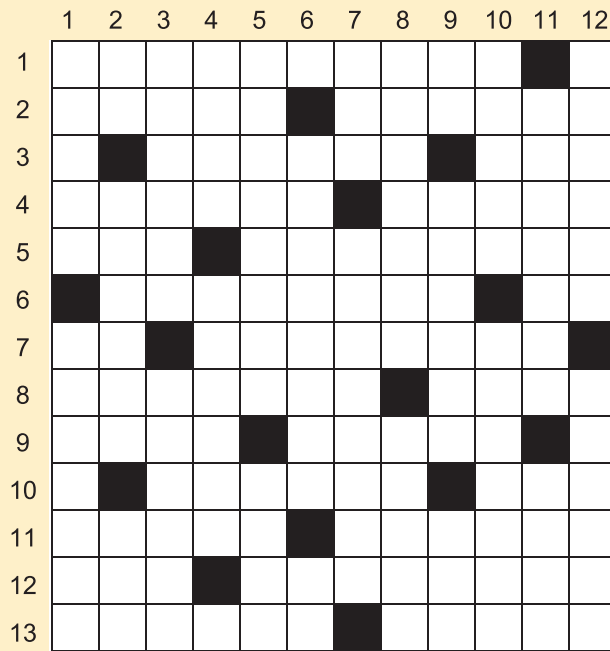
Intent de reviuire una pel·lícula de semiculte però amb les picades d'ullet a les premisses de gènere i diversitat d'aquest nou segle. No parlem d'un *remake* en si, sinó d'una seqüela que té trets de *remake*, ja que el seu guió s'estructura com un paral·lelisme a l'anterior. No va convèncer els crítics possiblement a causa del seu plantejament i desenvolupament, que, per una banda, vol introduir un nou element a la història però de l'altra resulta massa homogènia per ser una seqüela.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Deixa el pollastre com la paret i la paret com una croqueta. Sovint en excedència / 2. Herba crucífera que fa badar de mala manera. Tan temorosos que semblen rucs i tot / 3. Una d'un. Recolzada tan pronunciada per anar-hi a fer més d'un tomb. Un salt a la botànica / 4. Conformar-se amb el futur que ve. Si fos arreu no hi aniríem a parar / 5. Menys que un rajolí. Per ell s'estableixen un munt de connexions / 6. De la conducta que per coercir reclama una acció conjunta. L'àvia abstèmia / 7. Passa, volàtil! Si resulta atractiu és, en part, per la compulsió / 8. Benefici eclesiàstic pels de Benifallet. Fa cabrits amb naturalitat / 9. Quatre milions de persones i la meitat de fantasia. Dislocat amb tots els detalls. Pilar de nou / 10. I pilar de deu. Fibres sintètiques per envoltar les orles per darrere. A l'ànima de les harpies / 11. Miri de no trobar l'E. Viti. Verdura incompatible amb la correcta visió del cinema / 12. La moneda de Siena. Abandó de l'exèrcit pel procediment d'urgència / 13. Més profund que un llenç, car és enregistrat. Llardosos com acudits.

VERTICALS: 1. Càmping de beduïns. Allà on el veig sempre hi ha un bacallà / 2. L'erra dos cops. Prou buides i superficials per afegir-se als embussos de trànsit. Autèntic (i no del tot verídric) / 3. Mostro una conducta infreqüent. Antibiótic que no cura pit ni mamella / 4. Banús lluny del port marbellí. Mineral tòxic (perquè està mal amanit?). En senyal de victòria / 5. Submarí amb fil musical dels Antònia Font. Mira que bé, és un dels sentits! / 6. Fa del nu una novetat. Vent de

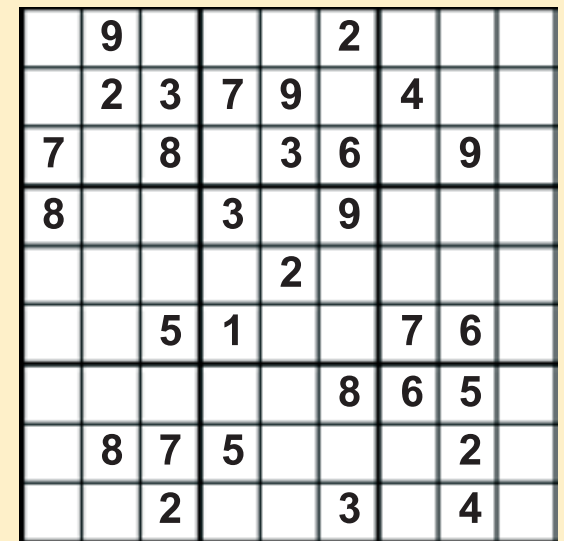

terra capaç d'alterar qualsevol llogater. Diminutiu per excel·lència / 7. Sopem sense badar boca. Titanluxos per a vestits / 8. Ocorre d'improvís, com quan arriba un sobre. Les populars intimitats de les noies Jones / 9. Centre al Park. Peix amb un cert regust de remolatxa. Massa poc fet, com el remenat de ruc / 10. És al tuc com al pati el patíbul. Relativa als metges (sobretot els del geriàtrica) / 11. No té la força del cor però del cuir sí. Assumit, assimilat / 12. Per ell el més important és la bellesa (sobretot si és el pit). Coratjós com l'Alcoià.

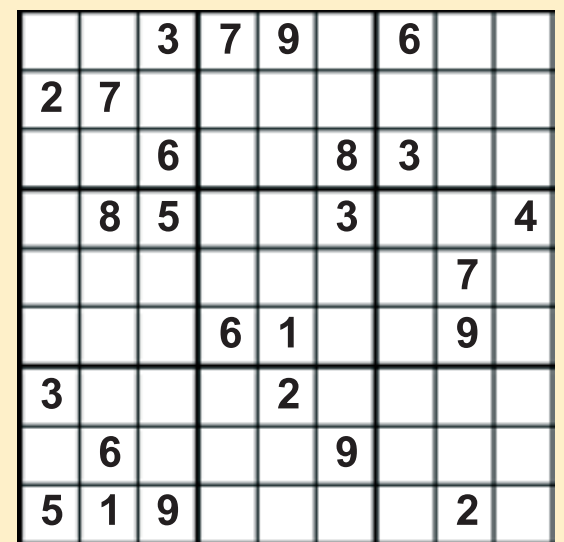
SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

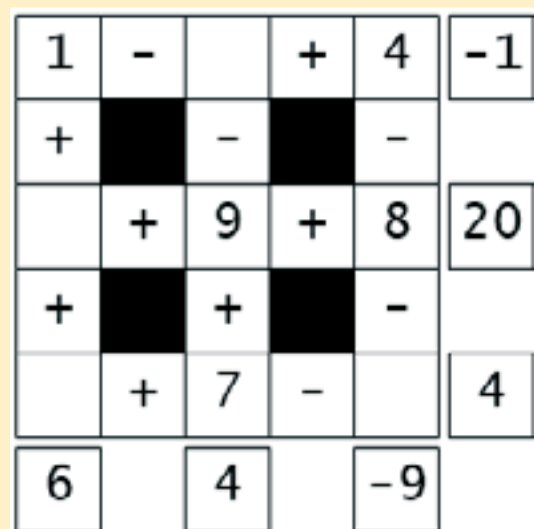
Dificultat: difícil

Dificultat: molt difícil

QUADRE NUMÈRIC

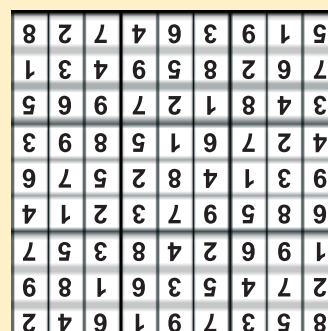
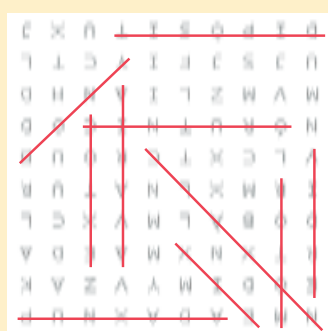
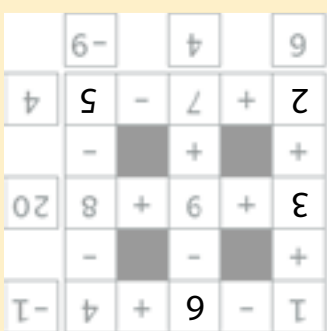
SOPA DE LLETRES

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Avaria
- Dipòsit
- Bony
- Eix
- Cinturó
- Motor
- Clàxon
- Punxada
- Cotxe
- Vidre

SOLUCIONS

Dificultat: difícil

Dificultat: molt difícil